

Η
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
2ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε την 26^η Ιουλίου 2023 με την εξής σύνθεση: Κωνσταντίνος Τόλης, Πρόεδρος, Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου - Εισηγήτρια και Χρήστος Σώκος, Μέλη.

Για να εξετάσει την, από 16.06.2023, προδικαστική προσφυγή με ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 903/19.06.2023 του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...», που εδρεύει στην οδό ... αριθμός ..., Τ.Κ ..., ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά του ν.π.δ.δ. με την επωνυμία ... (εφεξής αναθέτουσα αρχή), όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή, η προσφεύγουσα αιτείται όπως ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 98/2023 απόφαση της τακτικής συνεδρίασης της οικονομικής επιτροπής της αναθέτουσας αρχής (θέμα 3^ο), με την οποία εγκρίθηκε το πρακτικό Νο 1 της επιτροπής διενέργειας του υπόψη διαγωνισμού, που εκδόθηκε στο πλαίσιο του δημόσιου ανοικτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού με τίτλο: «...», εκτιμώμενης αξίας 1.395.161,29 €, πλέον Φ.Π.Α 24%, κωδικός CPV: ... «Έργα ...», ... «Κατασκευαστικές εργασίες ...», με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά με βάση την τιμή (με αριθμ. πρωτ. .../30.01.2023 διακήρυξη, με ΑΔΑΜ: ..., συστημικός αριθμός Ε.Σ.Η.ΔΗ,Σ ...).

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Χρυσάνθη Αν. Χαραλαμποπούλου.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της εν λόγω προδικαστικής προσφυγής προκύπτει πως έχει προσκομιστεί, ελεγχθεί και δεσμευτεί το υπ' αριθμ. ..., ποσού έξι χιλιάδων εννιακοσίων εβδομήντα έξι (6.976,00) € αναλογούν παράβολο υπέρ Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τα άρθρα 363 παρ. 1 του ν. 4412/2016 (Α' 147) και 5 παρ. 1 του π.δ. 39/2017 «Κανονισμός Εξέτασης

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

Προδικαστικών Προσφυγών ενώπιον της ΑΕΠΠ» (Α΄ 64) (εφεξής Κανονισμός).

2. Επειδή, η προσφεύγουσα άσκησε την, από 16.06.2023, προδικαστική προσφυγή της, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης ΕΑΔΗΣΥ 903/19.06.2023, με χρήση του τυποποιημένου εντύπου της Αρχής, όπως προβλέπεται από τα άρθρα 362 παρ. 2 του ν. 4412/2016 και 8 παρ. 2 του Κανονισμού.

3. Επειδή, εμπρόθεσμα η προσφεύγουσα προσβάλλει την ως άνω πράξη, καθόσον η κατ' αυτής προδικαστική προσφυγή έχει κατατεθεί εντός της προθεσμίας που ορίζουν τα άρθρα 361 παρ. 1 περ. (α) του ν. 4412/2016 και 4 παρ. 1 περ. (α) του Κανονισμού. Σημειώνεται ότι η προσβαλλόμενη, υπ' αριθμ. 98/2023 πράξη της αναθέτουσας αρχής, με θέμα 3^ο: «Έγκριση Πρακτικού Ι Ανοιχτού Διαγωνισμού του έργου: "...»», αναρτήθηκε στον διαδικτυακό τόπο του επίμαχου διαγωνισμού (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ) στις 07.06.2023.

4. Επειδή, η προσφεύγουσα, που υπέβαλε προσφορά στον εν θέματι διαγωνισμό, η οποία έγινε δεκτή (2^η σε σειρά κατάταξης), θεμελιώνει άμεσο, ενεστώς και προσωπικό έννομο συμφέρον για την άσκηση της εν λόγω προδικαστικής προσφυγής, το δε έννομο συμφέρον της θεμελιώνεται, εν προκειμένω, και στη ζημία της από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτων στον υπόψη διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφοράς τους (ΕΑ 1216/2006, ΕΑ 512/2002, 517/2001 κλπ). Πιο συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι υφίσταται δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη, σύμφωνα με το άρθρο 360 παρ. 1 του ν. 4412/2016, καθόσον με την υπ' αριθμ. 98/2023 απόφαση της αναθέτουσας αρχής μη νομίμως έγινε δεκτή η προσφορά του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...», διότι: i) υπέβαλε ανακριβές Ε.Ε.Ε.Σ, αφού δεν προαπέδειξε τη δυνατότητα προσκόμισης βεβαίωσης πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων και περαιτέρω, δεν δήλωσε τον υπεργολάβο που θα χρησιμοποιήσει για την εκτέλεση τμήματος της προς ανάθεση σύμβασης και ii) υπέβαλε ανεπαρκή και εσφαλμένη αιτιολόγηση επί της ασυνήθιστα χαμηλής οικονομικής προσφοράς του, με συνέπεια, να αναδειχθεί (μη νομίμως) προσωρινός μειοδότης της προς ανάθεση σύμβασης, με προσφερόμενο ποσοστό έκπτωσης 41,14%.

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

5. Επειδή, στις 03.07.2023 η οικεία αναθέτουσα αρχή απέστειλε έγγραφο απόψεων σε σχέση με την υπό κρίση προσφυγή, το οποίο ελήφθη υπόψη από την Αρχή.

6. Επειδή, στις 07.07.2023 η προσφεύγουσα υπέβαλε εμπροθέσμως υπόμνημα, σύμφωνα με το άρθρο 365 παρ. 1 του ν. 4412/2016, ως τροποποιήθηκε και ισχύει, το οποίο ελήφθη υπόψη από την Αρχή.

7. Επειδή, από την επισκόπηση του συνόλου των στοιχείων της εξεταζόμενης υπόθεσης, προκύπτουν τα εξής: •^{1ος} λόγος προσφυγής; παράλειψη προαπόδειξης της δυνατότητας υποβολής βεβαιώσεων πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων. Α) Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι επειδή η καθής η προσφυγή, η οποία, είναι ημεδαπή ατομική επιχείρηση και δεν διαθέτει ενημερότητα πτυχίου, απάντησε αρνητικά («ΟΧΙ») στο ερώτημα του Μέρους II του Ε.Ε.Ε.Σ περί του εάν είναι εγγεγραμμένη σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, κατέστη αδύνατο να συμπληρώσει το υποερώτημα περί του εάν: *«Ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να τη λάβει απ' ευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν;»*. Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, δια της ως άνω αρνητικής απάντησης, η καθής η προσφυγή όχι μόνο απέφυγε να αναλάβει τη σχετική δέσμευση όσον αφορά στην μη συνδρομή του σχετικού λόγου αποκλεισμού (αθέτηση υποχρεώσεων καταβολής φόρων και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης), αλλά υπέβαλε και ανακριβές Ε.Ε.Ε.Σ, γεγονός που συνεπάγεται, άνευ άλλου τινός, την απόρριψη της προσφοράς της. Ως δε ειδικότερα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, εάν ο διαγωνιζόμενος παραλείψει να απαντήσει στο επίμαχο υποερώτημα ή εάν - κατά μείζονα λόγο - απαντήσει αρνητικά, η προσφορά του καθίσταται απορριπτέα, διότι η παράλειψη απαντήσεως ή η αρνητική απάντηση δεν «θεραπεύεται» από την τυχόν αρνητική απάντηση στο ερώτημα του Μέρους III του Ε.Ε.Ε.Σ, το οποίο αφορά στη μη συνδρομή του σχετικού λόγου αποκλεισμού. Μάλιστα, κατά την προσφεύγουσα, η επίμαχη πλημμέλεια δεν είναι δεκτική συμπλήρωσης, δυνάμει του άρθρ. 102 του ν. 4412/2016, διότι τυχόν παροχή δυνατότητας

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

συμπλήρωσης της προσφοράς, θα ισοδυναμούσε στην προκείμενη περίπτωση με «... εκ των υστέρων αντικατάσταση της αρνητικής απαντήσεως με θετική». Β) Στο άρθρο 22.Α.2 («Λόγοι αποκλεισμού») της διακήρυξης, προβλέπεται ότι: «Κάθε προσφέρων αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία ... α) Όταν ο προσφέρων έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική νομοθεσία ή/και β) η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο προσφέρων έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης». Περαιτέρω, στο άρθρο 23 («Αποδεικτικά μέσα κριτηρίων ποιοτικής επιλογής») παρ. 1 της διακήρυξης, προβλέπεται ότι: «Κατά την υποβολή των προσφορών οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν το ΕΕΕΣ σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 79 παρ. 1 του Ν. 4412/2016, το οποίο ισοδυναμεί με ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση με τις συνέπειες του Ν. 1599/1986, ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη επιβεβαιώνοντας, ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις του άρθρου 22.Α. της παρούσας [...] Ο οικονομικός φορέας φέρει την υποχρέωση να δηλώσει μέσω του ΕΕΕΣ με ακρίβεια στην αναθέτουσα αρχή ως έχουσα την αποκλειστική αρμοδιότητα ελέγχου για την τυχόν συνδρομή λόγων αποκλεισμού την κατάσταση του σε σχέση με τους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 73 του Ν. 4412/2016 και στο άρθρο 22.Α. της παρούσης ... ». Τέλος, στο άρθρο 23.3. («Δικαιολογητικά μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22 Α.») της διακήρυξης, προβλέπεται ότι: «[...] Για την απόδειξη της μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει [...] β1) πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας ... β2) πιστοποιητικό ασφαλιστικής ενημερότητας ... », ενώ στο άρθρο 24 («Περιεχόμενο Φακέλου Προσφοράς»), παρ. 2 της διακήρυξης, προβλέπεται ότι: «Ο ηλεκτρονικός υποφάκελος Δικαιολογητικά Συμμετοχής πρέπει επί ποινή αποκλεισμού να περιέχει τα ακόλουθα υπό (α) και (β) στοιχεία:: α) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ). [...]». Στην υπό κρίση υπόθεση, ως βασίμως ισχυρίζεται η αναθέτουσα αρχή, μια επιχείρηση που δεν είναι εγγεγραμμένη

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, δεν υπέχει υποχρέωση απαντήσεως στο επίμαχο υποερώτημα περί του εάν θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης/φόρων ή να παράσχει πληροφορίες για τη δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να λάβει τη σχετική βεβαίωση με απευθείας πρόσβαση της σε εθνική βάση δεδομένων. Συνεπώς, η εκ περισσού αρνητική απάντηση στο επίμαχο υποερώτημα – στο οποίο, άλλωστε, η καθής η προσφυγή δεν ήταν υποχρεωμένη να απαντήσει – δεν επάγεται έννομες συνέπειες ως προς τη δέουσα προαπόδειξη της μη συνδρομής του λόγου αποκλεισμού που σχετίζεται με την καταβολή των φόρων και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Εν όψει των ανωτέρω, η καθής η προσφυγή - η οποία, σημειωτέον, είναι ημεδαπή ατομική επιχείρηση, εγγεγραμμένη στην 2^η τάξη του Μ.Ε.ΕΠ και επομένως, δεν διαθέτει ενημερότητα πτυχίου, ως εξάλλου συνομολογεί και η ίδια η προσφεύγουσα - ορθώς απάντησε αρνητικά στο βασικό ερώτημα της ενότητας Α του Μέρους ΙΙ: «Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα» του Ε.Ε.Ε.Σ περί του εάν είναι εγγεγραμμένη σε εθνικό σύστημα (προ)επιλογής, η δε αρνητική απάντηση στο ως άνω ερώτημα έχει ως συνέπεια να μην εμφανίζεται (και ως εκ τούτου, να μην συμπληρώνεται από τον οικονομικό φορέα που δεν διαθέτει ενημερότητα πτυχίου), το επίμαχο υποερώτημα περί της δυνατότητας προσκόμισης βεβαίωσης πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή περί της παροχής πληροφοριών που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να λάβει τη βεβαίωση απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν. Σε κάθε περίπτωση, η καθής η προσφυγή νομίμως δήλωσε (βλ. ενότητα Β του Μέρους ΙΙΙ του Ε.Ε.Ε.Σ), ότι δεν συντρέχει ο συγκεκριμένος λόγος αποκλεισμού στο πρόσωπό της, ενώ στο ειδικό προς τούτο πεδίο του Μέρους VI του εν λόγω εντύπου, δήλωσε ρητώς και σαφώς ότι θα είναι σε θέση να προσκομίσει τα πιστοποιητικά και λοιπά αποδεικτικά έγγραφα που προβλέπει η διακήρυξη, στα οποία περιλαμβάνεται και η βεβαίωση φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας, απορριπτομένων των περί του αντιθέτου ισχυρισμών του προσφεύγοντος (βλ. Μέρος VI του επίμαχου Ε.Ε.Ε.Σ., όπου δηλώθηκε ότι: «Ο κάτωθι υπογεγραμμένος, δηλώνω επισήμως ότι είμαι σε θέση, κατόπιν αιτήματος και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσω

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

τα πιστοποιητικά και τις λοιπές μορφές αποδεικτικών εγγράφων που αναφέρονται, εκτός εάν: α) Η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας έχει τη δυνατότητα να λάβει τα σχετικά δικαιολογητικά απευθείας με πρόσβαση σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν, υπό την προϋπόθεση ότι ο οικονομικός φορέας έχει παράσχει τις απαραίτητες πληροφορίες (διαδικτυακή διεύθυνση, αρχή ή φορέα έκδοσης, επακριβή στοιχεία αναφοράς των εγγράφων) που παρέχουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να το πράξει.»). Τούτων δοθέντων, το υποβληθέν Ε.Ε.Ε.Σ της εν λόγω επιχείρησης ουδεμίας διευκρινίσεως ή συμπληρώσεως έχρηζε (βλ. ad hoc ΣτΕ Δ' 2643/2022, ΣτΕ ΕΑ 212/2021). Με βάση τα προαναφερόμενα και δοθέντος ότι αφενός μεν, μόνο το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων μαζί με την ενημερότητα πτυχίου που προβλέπεται στην παρ. 5 του άρθρου 20 του ν. 3669/2008, συνιστά επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, αφετέρου δε, ένας οικονομικός φορέας υποχρεούται να απαντήσει στα λοιπά υποερωτήματα της ενότητας Α του Μέρους ΙΙ του Ε.Ε.Ε.Σ., στα οποία συμπεριλαμβάνεται και το επίμαχο υποερώτημα, μόνο εφόσον έχει προηγουμένως απαντήσει θετικά (ΝΑΙ) στο βασικό ερώτημα περί εγγραφής σε εθνικό σύστημα προεπιλογής (βλ. σχετικώς, κατευθυντήρια οδηγία 23/24.01.2018 της Ε.Α.Α.ΔΗΣ.Υ), διότι είναι εγγεγραμμένος στην 3^η τάξη Μ.Ε.ΕΠ (και άνω) και επομένως διαθέτει ενημερότητα πτυχίου, η καθής η προσφυγή υπέβαλε, εν προκειμένω, ορθώς συμπληρωμένο Ε.Ε.Ε.Σ., αφού η ενημερότητα πτυχίου δεν χορηγείται σε εργοληπτικές επιχειρήσεις κατώτερες της 3ης τάξης, όπως είναι η ίδια (βλ. και αποφάσεις της Αρχής, υπ' αριθμ. 1001/2018 απόφαση, σκέψη 41, υπ' αριθμ. 406/2022 απόφαση, σκέψεις 46-47, υπ' αριθμ. 1139/2023 απόφαση, σκέψη 9 κλπ). Συναφώς, ο 1^{ος} λόγος της υπό κρίση προσφυγής θα πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

- 2^{ος} λόγος προσφυγής: παράλειψη δήλωσης υπεργολάβου στο Ε.Ε.Ε.Σ. Α) Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι στο Μέρος ΙΙ του υποβληθέντος Ε.Ε.Ε.Σ, η καθής η προσφυγή απάντησε με αρνητικά (ΟΧΙ) στο ερώτημα περί του εάν «προτίθεται να αναθέσει οποιοδήποτε τμήμα της σύμβασης σε τρίτους υπό μορφή υπεργολαβίας», πλην όμως, από την αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της αποδεικνύεται το αντίθετο, αφού στο κεφάλαιο 1

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

(«Γενικά»), αναφέρεται ότι: «η επιχείρησή μου συνεργάζεται με πεπειραμένα συνεργεία». Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, από την ανωτέρω δήλωση συνάγεται ότι τμήμα των προς ανάθεση εργασιών δεν θα εκτελεστούν από τα συνεργεία του προσωρινού μειοδότη, αλλά από τρίτους οικονομικούς φορείς, ως, άλλωστε επιβεβαιώνεται και από την ανάλυση του άμεσου κόστους των επιμέρους εργασιών. Επομένως, η προσφορά της καθής η προσφυγή θα έπρεπε να είχε απορριφθεί, αφού από την αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς προέκυψε ότι οι εργασίες της ομάδας 3 («...») και της ομάδας 4 («...») του προϋπολογισμού μελέτης θα εκτελεσθούν από την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «...» (τρίτος). Β) Στο άρθρο 23 («Αποδεικτικά μέσα κριτηρίων ποιοτικής επιλογής») της διακήρυξης, προβλέπεται ότι: «[...] Στην περίπτωση που ο προσφέρων οικονομικός φορέας δηλώνει στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) την πρόθεσή του για ανάθεση υπεργολαβίας, υποβάλλει μαζί και το δικό του ΕΕΕΣ και το ΕΕΕΣ του υπεργολάβου». Επίσης, στο άρθρο 25 («Υπεργολαβία») παρ. 1 της διακήρυξης, προβλέπεται ότι: «Ο προσφέρων οικονομικός φορέας αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει. Αν ο ανάδοχος πρότείνει συγκεκριμένους υπεργολάβους κατά την υποβολή της προσφοράς του, υποχρεούται, κατά την υπογραφή της σύμβασης εκτέλεσης, να προσκομίσει την υπεργολαβική σύμβαση. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία μπορεί να χορηγήσει προθεσμία στον ανάδοχο κατ' αίτησή του, για την προσκόμιση της υπεργολαβικής σύμβασης με τον αρχικώς προταθέντα υπεργολάβο ή άλλον, που διαθέτει τα αναγκαία, κατά την κρίση της υπηρεσίας αυτής, προσόντα, εφόσον συντρέχει σοβαρός λόγος», ενώ στην παράγραφο 4.α. του άρθρου 25 προβλέπεται ότι: «Η αναθέτουσα αρχή: α) Ελέγχει την επαγγελματική καταλληλότητα του υπεργολάβου να εκτελέσει το προς ανάθεση τμήμα, κατά την έννοια του άρθρου 22.Β (άρθρο 75 παρ. 1 περ. α' και 2 ν. 4412/2016) και επαληθεύει τη μη συνδρομή, στο πρόσωπό του, των λόγων αποκλεισμού των άρθρων 22.Α.1, 22.Α.2 και 22.Α.9 (άρθρα 73 παρ. 1 και 2 και 74 ν. 4412/2016), σύμφωνα με τα κατά περίπτωση ειδικώς προβλεπόμενα στο άρθρο 23 της παρούσας (άρθρο 79 έως 81 ν. 4412/2016)». Γ) Στην επίμαχη αιτιολόγηση οικονομικής προσφοράς αναφέρεται καταρχάς ότι: «Η επιχείρηση συνεργάζεται με πεπειραμένα συνεργεία, τεχνίτες, χειριστές,

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

μισθώνει τα κατάλληλα μηχανήματα, και επιλέγει τους καλύτερους προμηθευτές, για την άρτια και έντεχνη εκτέλεση όλων των εργασιών της εργολαβίας και την ενσωμάτωση των καταλληλότερων υλικών. • Στο τεύχος που ακολουθεί γίνεται ανάλυση των εργασιών της εργολαβίας όσον αφορά το κόστος εκτέλεσής τους και σύγκριση με το εργολαβικό αντάλλαγμα βάσει της προσφοράς μας. • Έχουν υπολογιστεί οι δαπάνες μίσθωσης μηχανημάτων, φορητών κ.τ.λ. που θα απαιτηθούν. • Έχει υπολογιστεί το κόστος του εργατοτεχνικού προσωπικού σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τα προτεινόμενα ημερομίσθια. • Έχει υπολογιστεί το κόστος των εισφορών του έργου στο ΙΚΑ-ΕΦΚΑ με κατά συνθήκη συντελεστή, καθότι αυτός προκύπτει με ακρίβεια κατόπιν της απογραφής - αναγγελίας των εργασιών της εργολαβίας στην κατά περίπτωση αρμόδια υπηρεσία και απαιτείται ολοκλήρωση της υπογραφής της σύμβασης...». Περαιτέρω, στην τελευταία σελίδα της εν λόγω αιτιολόγησης συμπεριλαμβάνεται η, από 19.02.2023, προσφορά της εταιρείας «...», στην οποία αναφέρονται οι εξής τιμές: α) 0,42 ευρώ/τμ «για χρήση ... για την προμήθεια υλικού για ...». Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, με την ως άνω τιμή (0,42 ευρώ/τμ) κοστολογείται η δαπάνη για την εκτέλεση του συνόλου των εργασιών του άρθρου ΑΤ.11. του τιμολογίου μελέτης («...») από τον εν λόγω «τρίτο». Ωστόσο, από τη δήλωση της ως άνω τιμής ουδόλως αποδεικνύεται ότι ο προαναφερθείς «τρίτος» θα εκτελέσει μόνος του τις προβλεπόμενες εργασίες διάχυσης του ασφαλικού γαλακτώματος, ήτοι, με δικά του μηχανήματα και με δικό του προσωπικό (χειριστές και εργάτες), ως προβλέπεται στο ανωτέρω άρθρο του τιμολογίου, στο οποίο προβλέπεται «ο καθαρισμός της επιφάνειας που θα προεπαλειφθεί με μηχανικό σάρωθρο ΚΑΙ χειρωνακτική υποβοήθηση»), απορριπτομένων ως απαράδεκτων των σχετικών ισχυρισμών του προσφεύγοντος. β) 0,25 ευρώ/τμ «για χρήση ... για την προμήθεια υλικού για ...». Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, και σε αυτήν την περίπτωση, υπολογίζεται δαπάνη ίση με το προσφερόμενο υπεργολαβικό αντάλλαγμα (0,25 ευρώ/τμ), για την εργασία που προβλέπεται στο άρθρο ΑΤ.11. του τιμολογίου μελέτης («...»), η οποία θα εκτελεστεί στο σύνολό της από τον προαναφερόμενο «τρίτο». Ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε, η αναφορά της ως άνω τιμής στην επίμαχη αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς ουδόλως αποδεικνύει ότι ο προαναφερθείς «τρίτος» θα εκτελέσει μόνος του τις προβλεπόμενες εργασίες, ως απαραδέκτως

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

ισχυρίζεται η προσφεύγουσα. γ) 0,20 ευρώ/τμ «για χρήση ... – οδοστρωτήρα 9,5 τον και οδοστρωτήρα 4 τον.». Και ως προς την ανωτέρω τιμή που αναφέρεται στην προσφορά του «τρίτου», ισχύουν *mutatis mutandis* όσα προαναφέρθηκαν, απορριπτομένων ως απαράδεκτων των ισχυρισμών του προσφεύγοντος, κατά τους οποίους, η τιμή αυτή αποτελεί το ισόποσο του προσφερόμενου υπεργολαβικού ανταλλάγματος για την εκτέλεση των εργασιών διάστρωσης και κυλίνδρωσης του ασφαλτομίγματος που προβλέπονται στο άρθρο ΑΤ.13. του τιμολογίου («...»). δ) 0,20 ευρώ/τμ «για χρήση φίνισερ – οδοστρωτήρα 9,5 τον. και οδοστρωτήρα τον.». Και σε αυτή την περίπτωση, η προσφεύγουσα ουδόλως απέδειξε ότι ο προαναφερθείς «τρίτος» θα εκτελέσει μόνος του τις εργασίες του άρθρου ΑΤ.14. του τιμολογίου («ασφαλτικές στρώσεις μεταβλητού πάχους»). ε) 2,00 ευρώ/τμ «για χρήση διαγραμμιστικού μηχανήματος με την προμήθεια των υλικών». Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι για την εκτέλεση των εργασιών του άρθρου ΑΤ.15. του τιμολογίου μελέτης («διαγράμμιση οδοστρώματος με ανακλαστική βαφή»), δεν απαιτείται μόνο η χρήση διαγραμμιστικού μηχανήματος και των υλικών που αναφέρονται στην υπόψη προσφορά, αλλά προβλέπονται και άλλες εργασίες, όπως είναι «η διάθεση του απαιτούμενου προσωπικού για τη ρύθμιση της κυκλοφορίας», «ο καθαρισμός του οδοστρώματος από κάθε είδους χαλαρά υλικά και με χειρωνακτική υποβοήθηση», «η διευθέτηση της κυκλοφορίας κατά την διάρκεια των εργασιών» κλπ. Ωστόσο, η προσφεύγουσα αορίστως και συνεπώς, απαραδέκτως ισχυρίζεται ότι σε περίπτωση που η καθής η προσφυγή είχε σκοπό να εκτελέσει αυτοτελώς το επίμαχο τμήμα της σύμβασης, θα προσέθετε στην τιμή χρήσης του προσφερόμενου διαγραμμιστικού μηχανήματος και το κόστος των υλικών και των λοιπών εργασιών και δεν θα υπολόγιζε τη δαπάνη εκτέλεσης του συνόλου των εργασιών με την ανωτέρω τιμή (2,00 ευρώ/τμ). Εξάλλου, ως βασίμως ισχυρίζεται η οικεία αναθέτουσα αρχή, μόνη η επίκληση προσφορών τρίτων οικονομικών φορέων δεν στοιχειοθετεί, άνευ ετέρου, σύσταση υπεργολαβίας και μάλιστα, υπό την έννοια συντελεσμένου γεγονότος, ιδίως δε εάν στην αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς δεν έχει τεθεί κάποιο στοιχείο, από το οποίο να προκύπτει - άνευ οιασδήποτε αμφιβολίας - ότι κατά τον χρόνο υποβολής προσφορών (ήτοι, κατά τον χρόνο υποβολής του Ε.Ε.Ε.Σ), ανατέθηκε η εκτέλεση αυτοτελούς τμήματος της σύμβασης σε «τρίτους».

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

Από τα ανωτέρω αναφερόμενα συνάγεται σαφώς ότι στην υπό κρίση υπόθεση η συνεργασία της καθής η προσφυγή «*με πεπειραμένα συνεργεία*», περιορίζεται στη μίσθωση των κατάλληλων μηχανημάτων και στην επιλογή των απαιτούμενων υλικών για την άρτια και έντεχνη εκτέλεση του υπόψη έργου, αφού ουδόλως αποδείχθηκε κάτι διαφορετικό. Λαμβανομένου δε υπόψη ότι αφενός μεν, οι προσφορές των «*τρίτων*» δεν συνιστούν αυτομάτως συντελεσμένη υπεργολαβία, αλλά υποβάλλονται συνήθως προς αναλυτικότερη παρουσίαση του οικονομικού κόστους και προς επικουρία της αναθέτουσας αρχής στην ανάλυση του κόστους αυτού, αφετέρου δε, ότι η καθής η προσφυγή αναφέρει ρητώς στην αιτιολόγησή της ότι: «*Υπολογίζεται το άμεσο κόστος σε συνάρτηση με: • Το ημερομίσθιο του εργατικού προσωπικού. • Το κόστος των εισφορών του εργατικού προσωπικού στο ΙΚΑ-ΕΦΚΑ. • Προσφορές προμηθευτών και κόστη υλικών που θα ενσωματωθούν στο έργο για εκτέλεση των εργασιών. • Προσφορές συνεργείων που θα χρησιμοποιηθούν στο έργο. • Στοιχεία και κόστη των μηχανημάτων που θα μισθωθούν για τις ανάγκες του έργου...*» και ότι η επίμαχη προσφορά της εταιρείας «*...*» (τρίτος) έχει ως θέμα: «*Προσφορά μίσθωσης μηχανημάτων*», οι περί του αντιθέτου ισχυρισμοί του προσφεύγοντος θα πρέπει να απορριφθούν. Ομοίως πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι οι ισχυρισμοί της αναθέτουσας αρχής, κατά τους οποίους δεν είναι υποχρεωτική η δήλωση των υπεργολάβων στο έντυπο Ε.Ε.Ε.Σ., με το σκεπτικό ότι δήθεν ο προσφέρων δύναται «*... να μην χρησιμοποιήσει υπεργολάβο, παρ' ότι τον δήλωσε, όπως και να χρησιμοποιήσει, κατά το στάδιο εκτέλεσης, υπεργολάβο που δεν δήλωσε...*». Και τούτο, διότι κατά τα σαφώς οριζόμενα στο άρθρο 25 παρ. 1 της ένδικης διακήρυξης, το οποίο αποδέχθηκε πλήρως η καθής η προσφυγή με την ανεπιφύλακτη συμμετοχή της στον υπόψη διαγωνισμό «*...Ο προσφέρων οικονομικός φορέας αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει*», προκειμένου να είναι σε θέση η αναθέτουσα αρχή να ελέγξει, εάν πληρούνται τα τιθέμενα κριτήρια επιλογής, αλλά και ότι δεν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού στο πρόσωπο των υπεργολάβων. Ως άλλωστε, έχει κριθεί από την Αρχή: «*...Η στήριξη στις ικανότητες τρίτου οικονομικού φορέα δεν αίρει την υποχρέωση, προς νόμιμη επίκληση και λήψη υπόψη των ικανοτήτων αυτών, ρητής αναφοράς της στο*

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ του προσφέροντος και περαιτέρω την υποβολή εκ του προσφέροντος αυτοτελούς ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ συνταχθέντος και ψηφιακά υπογεγραμμένου εκ του τρίτου οικονομικού φορέα περί τη μη συνδρομή στο πρόσωπό του λόγων αποκλεισμού και τη συγκέντρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής επί των οποίων θα στηριχθεί ο προσφέρων, στην περίπτωση δε που οι παραπάνω προϋποθέσεις δεν πληρούνται ή δεν υποβληθεί το οικείο ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ του τρίτου οικονομικού φορέα ήδη με την προσφορά, τότε οι ικανότητες του τρίτου δεν μπορούν να λογιστούν υπέρ του προσφέροντος, η δε προσφορά του τελευταίου, ως συνδυαζόμενη και συνεχόμενη με τις ικανότητες του τρίτου είναι επομένως αόριστη και τελεί σε ουσιώδη έλλειψη...» (βλ. υπ' αριθμ. 253/2017 απόφαση Α.Ε.Π.Π., σκέψη 14). Επιπροσθέτως, θα πρέπει να σημειωθεί ότι αποτελεί όλως διαφορετικό (σε σχέση με τα κρινόμενα) ζήτημα, η υποχρέωση προσκόμισης της εργολαβικής σύμβασης κατά την εκτέλεση του δημοπρατούμενου έργου, την οποία επικαλείται η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις του προς τεκμηρίωση των σχετικών ισχυρισμών του. Τέλος, επισημαίνεται ότι ο σκοπός της διαδικασίας αιτιολόγησης μιας οικονομικής προσφοράς είναι όχι μόνο η διαπίστωση της οικονομικής φερεγγυότητάς της, αλλά και η επαλήθευση αυτών που έχουν δηλωθεί στο Ε.Ε.Ε.Σ, καθόσον είναι, σε κάθε περίπτωση, δυνατόν κατά την αιτιολόγηση μιας οικονομικής προσφοράς να αναδειχθούν ανακρίβειες ή πλημμέλειες που έλαβαν χώρα είτε από αμέλεια, είτε και από δόλο του συμμετέχοντος κατά την συμπλήρωση του εν λόγω εντύπου, συνθήκη που, ωστόσο, δεν συνέτρεξε εν προκειμένω. Με βάση το σύνολο των προαναφερομένων και επειδή ουδόλως αποδείχθηκε στην προκείμενη περίπτωση, η πρόθεση του προσωρινού μειοδότη να αναθέσει υπεργολαβικά τμήμα της οικείας σύμβασης στην εταιρεία «...», πολλώ δε μάλλον, η ύπαρξη ήδη συντελεσθείσας υπεργολαβίας με την προαναφερόμενη εταιρεία για τις ομάδες 3 και 4 (αντίστοιχα) της μελέτης του υπόψη διαγωνισμού, νομίμως έγινε δεκτή η προσφορά του με την προσβαλλόμενη πράξη της αναθέτουσας αρχής. Επομένως, ο 2^{ος} λόγος της υπό κρίση προσφυγής θα πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

•3^{ος} λόγος προσφυγής: ζημιογόνος χαρακτήρας της υποβληθείσας οικονομικής προσφοράς. Κατά την προσφεύγουσα, η προσβαλλόμενη

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

απόφαση τυγχάνει ακυρωτέα, διότι από τα οικονομικά στοιχεία που επικαλέστηκε η καθής η προσφυγή αποδείχθηκε ο ζημιογόνος χαρακτήρας της προσφοράς της, ενώ ακόμα και στην περίπτωση που το σύνολο των ισχυρισμών της υποτεθεί βάσιμο, προκύπτουν κοστολογικές επιβαρύνσεις, ύψους 53.220,02 ευρώ, που υπερκαλύπτουν το εκτιμώμενο κέρδος της.

Αναλυτικότερα: •1^{ος} ισχυρισμός του 3^{ου} λόγου προσφυγής: εσφαλμένη εφαρμογή των συντελεστών της εγκυκλίου 09/2017 του ΥΠΟΜΕ επί του κόστους των εργασιών, σύμφωνα με την αιτιολόγηση της προσφοράς και όχι επί του προϋπολογισμού δημοπράτησης. Κατά την προσφεύγουσα, η καθής η προσφυγή κοστολόγησε μεν τα γενικά έξοδα που προβλέπονται στο άρθρο 1.27. των Γενικών Όρων του τιμολογίου μελέτης, κάνοντας χρήση των συντελεστών της προαναφερόμενης εγκυκλίου, πλην. όμως, εφάρμοσε τους συντελεστές επί του άμεσου κόστους των εργασιών που προέκυψε από την αιτιολογική της έκθεση, δηλαδή επί του ποσού των 511.248,52 ευρώ και όχι επί της αξίας των εργασιών, σύμφωνα με τον προϋπολογισμό μελέτης, δηλαδή επί του ποσού των 1.022.133,40 ευρώ και επομένως, προκύπτουν οι εξής κοστολογικές επιβαρύνσεις: α) Άρθρα 1.27.α.6. τιμολογίου μελέτης και Α.6. εγκυκλίου 09/2017. Εισκόμιση και αποκόμιση εξοπλισμού γενικής χρήσης. Ορθός υπολογισμός: $1.022.133,40 \times 0,05\% = 511,07$ ευρώ. Εσφαλμένος υπολογισμός μειοδότη: $511.248,52 \times 0,05\% = 255,62$ ευρώ. Διαφορά: $(511,07 - 255,62 =) 255,45$ ευρώ. β) Άρθρα 1.27.α.7. τιμολογίου μελέτης και Α.7. εγκυκλίου 09/2017. Διάθεση μέσων ατομικής προστασίας. Ορθός υπολογισμός: $1.022.133,40 \times 0,02\% = 204,43$ ευρώ. Εσφαλμένος υπολογισμός μειοδότη: $511.248,52 \times 0,02\% = 102,25$ ευρώ. Διαφορά: $(204,43 - 102,25 =) 102,18$ ευρώ. γ) Άρθρα 1.27.α.8. & 1.27.α.9. τιμολογίου μελέτης και Α.8. & Α.9. εγκυκλίου 09/2017. Επισκόπηση μελετών και συμπλήρωση ΣΑΥ/ΦΑΥ & ΠΠΕ. Ορθός υπολογισμός: $1.022.133,40 \times 0,30\% = 3.066,40$ ευρώ. Εσφαλμένος υπολογισμός μειοδότη: $511.248,52 \times 0,30\% = 1.533,75$ ευρώ. Διαφορά: $(3.066,40 - 1.533,75 =) 1.532,65$ ευρώ. δ) Άρθρα 1.27.α.11. τιμολογίου μελέτης και Α.11. εγκυκλίου 09/2017. Εγγυητικές επιστολές. Ορθός υπολογισμός: $1.022.133,40 \times 0,30\% = 3.066,40$ ευρώ. Εσφαλμένος υπολογισμός μειοδότη: $511.248,52 \times 0,30\% = 1.533,75$ ευρώ. Διαφορά: $(3.066,40 - 1.533,75 =) 1.532,65$ ευρώ. ε) Άρθρα 1.27.α.12. τιμολογίου

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

μελέτης και Α.12. εγκυκλίου 09/2017. Ασφάλιση. Ορθός υπολογισμός: $1.022.133,40 \times 0,50\% = 5.110,67$ ευρώ. Εσφαλμένος υπολογισμός μειοδότη: $511.248,52 \times 0,50\% = 2.556,24$ ευρώ. Διαφορά: $(5.110,67 - 2.556,24 =) 2.554,43$ ευρώ. στ) Άρθρα 1.27.α.13. τιμολογίου μελέτης και Α.13. εγκυκλίου 09/2017. Δαπάνες προσυμβατικού σταδίου. Ορθός υπολογισμός: $1.022.133,40 \times 0,08\% = 817,71$ ευρώ. Εσφαλμένος υπολογισμός μειοδότη: $511.248,52 \times 0,08\% = 409,00$ ευρώ. Διαφορά: $(817,71 - 409,00 =) 408,71$ ευρώ. ζ) Άρθρα 1.27.α.14. τιμολογίου μελέτης και Α.14. εγκυκλίου 09/2017. Επισφαλή έξοδα. Ορθός υπολογισμός: $1.022.133,40 \times 0,70\% = 7.154,93$ ευρώ. Εσφαλμένος υπολογισμός μειοδότη: $511.248,52 \times 0,70\% = 3.578,74$ ευρώ. Διαφορά: $(7.154,93 - 3.578,74 =) 3.576,19$ ευρώ. η) Άρθρα 1.27.β.1. τιμολογίου μελέτης και Β.1. εγκυκλίου 09/2017. Χρήση και λειτουργία εργοταξιακών εγκαταστάσεων. Ορθός υπολογισμός: $1.022.133,40 \times 0,70\% = 7.154,93$ ευρώ. Εσφαλμένος υπολογισμός μειοδότη: $511.248,52 \times 0,70\% = 3.578,74$ ευρώ. Διαφορά: $(7.154,93 - 3.578,74 =) 3.576,19$ ευρώ. θ) Άρθρα 1.27.β.2. τιμολογίου μελέτης και Β.2. εγκυκλίου 09/2017. Προσωπικό γενικής επιστασίας και διοίκησης. Ορθός υπολογισμός: $1.022.133,40 \times 4\% = 40.885,34$ ευρώ. Εσφαλμένος υπολογισμός μειοδότη: $511.248,52 \times 4\% = 20.449,94$ ευρώ. Διαφορά: $(40.885,34 - 20.449,94 =) 20.435,40$ ευρώ. ι) Άρθρα 1.27.β.6. τιμολογίου μελέτης και Β.6. εγκυκλίου 09/2017. Λειτουργία μηχανημάτων γενικής χρήσης. Ορθός υπολογισμός: $1.022.133,40 \times 0,30\% = 3.066,40$ ευρώ. Εσφαλμένος υπολογισμός μειοδότη: $511.248,52 \times 0,30\% = 1.533,75$ ευρώ. Διαφορά: $(3.066,40 - 1.533,75 =) 1.532,65$ ευρώ. κ) Άρθρα 1.27.β.7. τιμολογίου μελέτης και Β.7. εγκυκλίου 09/2017. Μετρήσεις γενικών δεικτών. Ορθός υπολογισμός: $1.022.133,40 \times 0,20\% = 2.044,27$ ευρώ. Εσφαλμένος υπολογισμός μειοδότη: $511.248,52 \times 0,20\% = 1.022,50$ ευρώ. Διαφορά: $(2.044,27 - 1.022,50 =) 1.021,77$ ευρώ. λ) Άρθρα 1.27.β.8. τιμολογίου μελέτης και Β.8. εγκυκλίου 09/2017. Συντήρηση. Ορθός υπολογισμός: $1.022.133,40 \times 0,25\% = 2.555,33$ ευρώ. Εσφαλμένος υπολογισμός μειοδότη: $511.248,52 \times 0,25\% = 1.278,12$ ευρώ. Διαφορά: $(2.555,33 - 1.278,12 =) 1.277,21$ ευρώ. μ) Άρθρα 1.27.β.9. τιμολογίου μελέτης και Β.9. εγκυκλίου 09/2017. Χρηματοοικονομικό κόστος. Ορθός υπολογισμός: $1.022.133,40 \times 0,80\% = 8.265,07$ ευρώ. Εσφαλμένος υπολογισμός μειοδότη: $511.248,52 \times 0,80\% = 4.089,99$ ευρώ. Διαφορά: $(8.265,07 - 4.089,99 =)$

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

4.175,08 ευρώ. ν) Άρθρα 1.27.β.10. τιμολογίου μελέτης και Β.10. εγκυκλίου 09/2017. Κόστος έδρας. Ορθός υπολογισμός: $1.022.133,40 \times 2,20\% = 22.486,93$ ευρώ. Εσφαλμένος υπολογισμός μειοδότη: $511.248,52 \times 2,20\% = 11.247,47$ ευρώ. Διαφορά: $(22.486,93 - 11.247,47 =) 11.239,46$ ευρώ.

• Η αναθέτουσα αρχή ισχυρίζεται στις απόψεις της ότι η διακήρυξη και λοιπά τεύχη δημοπράτησης δεν παραπέμπουν στην εγκύκλιο 09/2017 του ΥΠΟΜΕ και επομένως, η εγκύκλιος αυτή δεν αποτέλεσε μέρος του κανονιστικού πλαισίου του υπόψη διαγωνισμού. Συνεπώς, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας, η οποία εσφαλμένα υπολαμβάνει ότι η εν λόγω εγκύκλιος εφαρμόζεται υποχρεωτικά για την αιτιολόγηση του έμμεσου κόστους της εργολαβίας, θα πρέπει να απορριφθούν. • Επί του κρινόμενου ζητήματος θα πρέπει να σημειωθεί ότι εφόσον η χρήση της υπ' αριθμ. 09/2017 εγκυκλίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για τον υπολογισμό του έμμεσου κόστους της εργολαβίας δεν είναι υποχρεωτική, ο προσφέρων δύναται να υπολογίσει την σχετική δαπάνη με τρόπο της επιλογής του «*η ορθότητα του οποίου τελεί σε κάθε περίπτωση, υπό την κρίση της αναθέτουσας αρχής*» (βλ. υπ' αριθμ. 983/2022 απόφαση της Αρχής, σκέψη 20). Ωστόσο, σε περίπτωση που ο αιτιολογών την ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά του επιλέξει τη χρήση της ως άνω εγκυκλίου, όπως στην προκείμενη περίπτωση (βλ. σελ. 7 της επίμαχης αιτιολόγησης), αυτοδεσμεύεται και οφείλει να χρησιμοποιήσει ορθά τους συντελεστές της. Ως, εξάλλου, έχει κριθεί: «... εφόσον ο διαγωνιζόμενος δεν επιχείρησε τον δι' άλλης μεθόδου ή στοιχείων προσδιορισμό του κονδυλίου των γενικών εξόδων (ήτοι εφόσον δεν προσκόμισε συγκεκριμένα στοιχεία προς τεκμηρίωση των υπολογισθέντων γενικών εξόδων) αλλά προσέφυγε απ' ευθείας στην επίμαχη Εγκύκλιο, δεν μπορεί εκ των υστέρων να αμφισβητήσει το ποσό που προκύπτει εκ του προβλεπόμενου από την εν λόγω Εγκύκλιο τρόπου υπολογισμού των Γενικών Εξόδων» (βλ. ΔΕΦΑΘ 148/2020, σκ. 15, βλ., επίσης, υπ' 983/2022 και 274/2021 αποφάσεις της Αρχής). Με βάση τα προαναφερόμενα και δοθέντος ότι, ως παγίως έχει κριθεί νομολογιακά, σε περίπτωση αιτιολόγησης του έμμεσου κόστους δια της χρήσεως των συντελεστών της εγκυκλίου 09/2017, οι εν λόγω συντελεστές εφαρμόζονται επί της αξίας των εργασιών, σύμφωνα με τον προϋπολογισμό δημοπράτησης (χωρίς τα απρόβλεπτα, την αναθεώρηση, τα απολογιστικά κλπ) και όχι επί της αξίας των εργασιών, σύμφωνα με την προσφορά του

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

διαγωνιζομένου, ως έπραξε η καθής η προσφυγή, οι σχετικοί ισχυρισμοί του προσφεύγοντος θα πρέπει να γίνουν δεκτοί ως βάσιμοι. • 2^{ος} ισχυρισμός του 3^{ου} λόγου προσφυγής: μη ανάλυση του συνόλου των γενικών εξόδων. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι παρόλο που η καθής η προσφυγή όφειλε να χορηγήσει λεπτομερείς επεξηγήσεις για όλα ανεξαιρέτως τα γενικά έξοδα που προβλέπονται στο τιμολόγιο μελέτης, εντούτοις, υπολόγισε μηδενική δαπάνη για ορισμένα γενικά έξοδα, αναφέροντας γενικώς και αορίστως ότι αυτά «δεν έχουν εφαρμογή στην περίπτωση μας». Η αναθέτουσα αρχή επαναλαμβάνει ότι η χρήση της επίμαχης εγκυκλίου δεν ήταν, εν προκειμένω, υποχρεωτική και ως εκ τούτου, δεν συντρέχει περίπτωση παράλειψης συνυπολογισμού γενικών εξόδων που προβλέπονται στην εγκύκλιο, ως εσφαλμένα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα. Ωστόσο, επειδή – όπως προαναφέρθηκε κατά την εξέταση του 1^{ου} ισχυρισμού του κρινόμενου λόγου προσφυγής - δια της επιλογής χρήσης της με αριθμ. 09/2017 εγκυκλίου του ΥΠΟΜΕ, ο αιτιολογών την ασυνήθιστα χαμηλή οικονομική προσφορά του αυτοδεσμεύεται να ακολουθήσει την εγκύκλιο αυτήν, η διαπιστούμενη, εν προκειμένω, παράλειψη τεκμηρίωσης του συνόλου των γενικών εξόδων που θα έπρεπε να υπολογιστούν με την χρήση της ανωτέρω εγκυκλίου (π.χ έξοδα εργοστασίου, ανέγερση κτηρίων και λοιπών βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων, περιφραξη εργοταξιακών εγκαταστάσεων κλπ), είχε - όπως βασίμως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα - ως συνέπεια να προκύψουν κοστολογικές επιβαρύνσεις, τις οποίες και αναφέρει διεξοδικά στην προσφυγή της. Εν όψει των ανωτέρω, ο 3^{ος} λόγος προσφυγής θα πρέπει να γίνει εν συνόλω δεκτός, απορριπτομένων των περί του αντιθέτου ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής.

• 4^{ος} λόγος προσφυγής: παράλειψη συνυπολογισμού του συνόλου των απαιτούμενων εργατικών ημερομισθίων. Στην υπό κρίση υπόθεση, ως βασίμως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ο προσωρινός μειοδότης υπολόγισε ότι το σύνολο της εργατικής δαπάνης ανέρχεται σε 29.840,82 ευρώ, εν συνεχεία, διαίρεσε το ποσό αυτό με το «μέσο ημερομίσθιο», ποσού 41,41 ευρώ, που προβλέπεται για τους εργάτες με προϋπηρεσία 12-15 ετών, για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι για την εκτέλεση του έργου απαιτούνται (29.840,82: 41,41 =) 721 ημερομίσθια. Ωστόσο, κατά την ανάλυση του άμεσου κόστους της εργολαβίας, ο μειοδότης συμπεριέλαβε λιγότερα ημερομίσθια

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

από αυτά που ο ίδιος έκρινε ότι απαιτούνται κατ' ελάχιστον, τα οποία μάλιστα υπολόγισε με το ποσό των 36,63 ευρώ (και όχι με το ποσό των 41,41 ευρώ που χρησιμοποίησε για να υπολογίσει τον συνολικό αριθμό τους). Ως εκ τούτου, κρίνονται αβάσιμοι οι ισχυρισμοί της αναθέτουσας αρχής, κατά τους οποίους: *«Στην ανάλυση των επιμέρους εργασιών, ο προσωρινός μειοδότης περιέγραψε αναλυτικά και βάσιμα τον αριθμό των εργατικών ημερομισθίων που θα απαιτηθούν για την εκτέλεση κάθε μίας από αυτές και συνεπώς δεν προκύπτει η κοστολογική επιβάρυνση που επικαλείται η προσφεύγουσα»*. Συναφώς, ο 4^{ος} λόγος της υπό κρίση προσφυγής θα πρέπει να γίνει δεκτός.

• 5^{ος} λόγος προσφυγής: παράλειψη κοστολόγησης των ανελαστικών δαπανών. Α) Ως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ο προσωρινός μειοδότης: α) δεν προσκόμισε προσφορά για την προμήθεια των υλικών (...), που απαιτούνται για την εκτέλεση των εργασιών ... των άρθρων ΑΤ.4. και ΑΤ.5. του τιμολογίου μελέτης, προϋπολογισμού δημοπράτησης 84.680 ευρώ), β) παρέλειψε να κοστολογήσει την διενέργεια των εργαστηριακών ελέγχων, που προβλέπονται στα άρθρα 14, 18 και 32 της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (ΕΣΥ) και στις κανονιστικής ισχύος Εθνικές Τεχνικές Προδιαγραφές, στις οποίες ρητά παραπέμπει το τιμολόγιο μελέτης, γ) δεν υπολόγισε κανένα ποσό για την διαχείριση των αποβλήτων (ΑΕΚΚ) των εργασιών του, η οποία επιβάλλεται από το άρθρο 14 της ΕΣΥ και δ) παρέλειψε να κοστολογήσει μηχανήματα έργων (μηχανικό σάρωθρο κλπ), η χρησιμοποίηση των οποίων επιβάλλεται ρητώς από το τιμολόγιο μελέτης για την εκτέλεση των εργασιών ασφαλοστρώσεως. Μάλιστα, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι καθής η προσφυγή παρέλειψε να τεκμηριώσει το ιδιοκτησιακό καθεστώς και τις αποδόσεις των μισθωμένων μηχανημάτων και οχημάτων που θα χρησιμοποιηθούν στο έργο. Β) Ως προς τον υπό στοιχ. α) ισχυρισμό του προσφεύγοντος, η αναθέτουσα αρχή ισχυρίζεται στις απόψεις του ότι ο προσωρινός μειοδότης δεν προσκόμισε μεν προσφορά για τις πλάκες που θα απαιτηθούν, κρίθηκε, όμως, ότι οι τιμές αγοράς που αναφέρει στην αιτιολόγησή του είναι απόλυτα λογικές, διότι ανταποκρίνονται στα δεδομένα της αγοράς και ως εκ τούτου, αποφασίσθηκε ότι δεν προκύπτει κοστολογική επιβάρυνση. Επισημαίνεται ότι στο άρθρο ΑΤ.4. του τιμολογίου μελέτης προβλέπεται η εργασία «πλακοστρώσεις με πλάκες από σκυρόδεμα

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

διαστάσεων 40 X 40 cm» και ορίζεται ότι στην τιμή συμπεριλαμβάνεται «η προμήθεια, μεταφορά και απόθεση στον τόπο του έργου πλακών συσκευασμένων σε παλέτες», δηλαδή προβλέπεται, ρητά, ότι οι πλάκες θα πρέπει να είναι προκατασκευασμένες. Σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό (άρθρο 1.4.) η συνολική επιφάνεια που θα πλακοστρωθεί έχει εμβαδό 3.500 τμ και η εκτιμώμενη αξία της εργασίας ανέρχεται σε (3.500 τμ X 17 ευρώ/τμ =) 60.650 ευρώ. Περαιτέρω, στο άρθρο ΑΤ.5. του τιμολογίου μελέτης προβλέπεται η εργασία «τοποθέτηση πλακών οδηγού όδευσης τυφλών», οι δε πλάκες αυτές δεν θα είναι οι προκατασκευασμένες τσιμεντόπλακες, αλλά θα έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (θα είναι ριγέ, φολιδωτές, έγχρωμες κλπ). Επίσης, σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό (άρθρο 1.5.) η συνολική επιφάνεια που θα πλακοστρωθεί έχει εμβαδό 1.270 τμ και η εκτιμώμενη αξία της εργασίας ανέρχεται σε (1.270 τμ X 19 ευρώ/τμ =) 24.130 ευρώ. Εν όψει των ανωτέρω και δοθέντος ότι ο προσωρινός μειοδότης κοστολογεί τις κοινές πλάκες με 4,85 ευρώ/τμ και τις πλάκες όδευσης τυφλών με 5,05 ευρώ/τμ, επικαλούμενος προσφορά, την οποία, όμως, δεν προσκόμισε, κατέστη αδύνατη η κοστολόγηση της επίμαχης εργασίας, σημαντικού προϋπολογισμού (60.550 + 24.130 = 84.680 ευρώ). Πέραν τούτων, η κοστολόγηση των ως άνω εργασιών είναι ελλιπής και ως εκ τούτου, ανεπίδεκτη αξιολόγησης και για τους κάτωθι λόγους: α) κοστολογήθηκαν οι μεταφορές των πλακών με συγκεκριμένο ποσό ανά δρομολόγιο, χωρίς, όμως, να αναφέρεται ο τόπος προέλευσής τους, έτσι ώστε να μπορεί να διαπιστωθεί ο ακριβής αριθμός των δρομολογίων που πράγματι απαιτείται, β) δεν αναφέρθηκε ο τρόπος εκφορτώσεως των συσκευασιών – παλετών από το φορτηγό που θα τις μεταφέρει, γ) δεν κοστολογήθηκε η προβλεπόμενη «περισυλλογή και αποκομιδή προς οριστική απόθεση πλεοναζόντων υλικών κατασκευής, θραυσμάτων πλακών, υλικών συσκευασίας κλπ», δ) υπολογίσθηκε μεν ακριβώς ο αριθμός των πλακών που θα χρησιμοποιηθούν, με βάση το εμβαδόν της επιφάνειας που θα πλακοστρωθεί, πλην, όμως, είναι βέβαιο ότι για την έντεχνη εκτέλεση του έργου θα απαιτηθούν πολύ περισσότερες πλάκες και τούτο διότι, προβλέπεται ρητώς η υποχρέωση του αναδόχου να τεμαχίσει με χρήση ειδικών κοπτικών εργαλείων τις προκατασκευασμένες πλάκες συγκεκριμένων διαστάσεων, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η πλήρης κάλυψη της προβλεπόμενης επιφάνειας και ε) η δαπάνη τσιμεντοκονίας

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

έδρασης των πλακών όδευσης τυφλών υπολογίστηκε με βάση πάχος μικρότερο από αυτό που προβλέπεται στο άρθρο ΑΤ.5. του τιμολογίου (από 2 έως 3 εκατοστά, αντί του προβλεπόμενου πάχους από 2,5 έως 3 εκατοστά), απορριπτομένων των σχετικών ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής.

- Ως προς τον υπό στοιχ. β) ισχυρισμό του προσφεύγοντος, η αναθέτουσα αρχή ισχυρίζεται στις απόψεις της ότι ο προσωρινός μειοδότης δεν υπολόγισε μεν το κόστος των εργαστηριακών ελέγχων που προβλέπονται στην ΕΣΥ και στις ΕΤΕΠ, στις οποίες παραπέμπει το τιμολόγιο μελέτης, όμως, από την πείρα των μηχανικών-μελών της επιτροπής διαγωνισμού προέκυψε ότι το κόστος αυτό δεν υπερβαίνει το ποσό των 5.000 ευρώ και συνεπώς, δεν επηρεάζει την κερδοφορία της εν λόγω επιχείρησης. Ωστόσο, επειδή στο άρθρο 14 της ΕΣΥ - το οποίο, σημειωτέον, αποδέχθηκε πλήρως η καθής η προσφυγή με την ανεπιφύλακτη συμμετοχή της στον διαγωνισμό - ορίζεται ρητώς και σαφώς ότι: *«Τα απαιτούμενα αδρανή υλικά για την κατασκευή των έργων που θα λάβει ο Ανάδοχος με ευθύνη και δαπάνες του από οποιαδήποτε κατάλληλη πηγή, επιβαρυνόμενος με όλες τις σχετικές πάσης φύσεως δαπάνες. Ο Ανάδοχος επίσης είναι υποχρεωμένος όπως, προ της χρήσεως οποιασδήποτε πηγής υλικών που θα εκλέξει, να προβεί με μέριμνά του και δαπάνες του στην εξέταση του υλικού της πηγής σε εργαστήριο ιδιωτικό ή δημόσιο, για να διαπιστωθεί η καταλληλότητα αυτού και το σύμφωνό του προς σχετικές προδιαγραφές της εργολαβίας και να αναφέρει στην Διευθύνουσα Υπηρεσία τις πηγές λήψης των υλικών. Ο έλεγχος της ποιότητας των χρησιμοποιούμενων εν γένει υλικών θα συνεχίζεται καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου, με μέριμνα, ευθύνη και δαπάνες του Αναδόχου και κάτω από την παρακολούθηση της Υπηρεσίας, η οποία διατηρεί το δικαίωμα διενέργειας οποιασδήποτε δοκιμής ή/ και ελέγχου ανά πάσα στιγμή..»*, η εργοληπτική επιχείρηση όφειλε να είχε υπολογίσει το επίμαχο κόστος, απορριπτομένων ως ατεκμηρίωτων και συνεπακόλουθα, ως απαράδεκτων των ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής περί του πιθανού κόστους των εργαστηριακών ελέγχων, το οποίο δήθεν δεν θα επηρεάσει το όφελος του συγκεκριμένου αναδόχου.
- Ως προς τον υπό στοιχ. γ) ισχυρισμό του προσφεύγοντος, η αναθέτουσα αρχή ισχυρίζεται ότι ο προσωρινός μειοδότης δεν υπολόγισε μεν το κόστος διαχείρισης των ΑΕΚΚ, ωστόσο, επειδή η επιτροπή διαγωνισμού γνωρίζει εκ πείρας ότι για τις ΑΕΚΚ απαιτείται δαπάνη

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

περίπου 5.000 ευρώ, κρίθηκε ότι δεν θίγεται το όφελος του συγκεκριμένου εργολάβου. Ωστόσο, στο άρθρο 14 της ΕΣΥ προβλέπεται ότι: «*Σύμφωνα με την εγκύκλιο 15/14-6-2012 με αριθ. πρωτ. Δ17α/09/95/ΦΝ 433.β της ΓΓΔΕ/ΥΠΟΜΕΔΙ θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων έργων οι αριθμ. 36259/1757/Ε103/23-8-2010 ΚΥΑ "Μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ)" (ΦΕΚ Β'1312/24-8-2010)*». Επομένως, δοθέντος ότι η ανωτέρω ΚΥΑ αποτελεί μέρος του κανονιστικού πλαισίου του ένδικου διαγωνισμού, θα έπρεπε να καταστεί σαφές εάν η περίσσεια των υλικών που θα προκύψει από την εκτέλεση του έργου (αλλά και κάθε άλλο απόβλητο), θα μεταφερθεί (ή όχι) σε αδειοδοτημένο φορέα εναλλακτικής διαχείρισης, προκειμένου να τύχει της κατάλληλης επεξεργασίας, με σκοπό την επαναχρησιμοποίηση. Δοθέντος δε ότι ο προσωρινός μειοδότης ουδόλως κοστολόγησε την εκπλήρωση της ανωτέρω θεμελιώδους υποχρέωσης του αναδόχου, οι σχετικοί ισχυρισμοί του προσφεύγοντος θα πρέπει να γίνουν δεκτοί. • Τέλος, ως προς τον υπό στοιχ. δ) ισχυρισμό του προσφεύγοντος, η αναθέτουσα αρχή αναφέρει στις απόψεις του ότι: i) από την εμπειρία των μελών της επιτροπής διαγωνισμού, προέκυψε ότι η δαπάνη μίσθωσης των απαιτούμενων μηχανημάτων έργου δεν υπερβαίνει το ποσό των 300 ευρώ ημερησίως και επομένως, η επιβάρυνση που προκύπτει για τις 30 ημέρες (περίπου) που θα διαρκέσει η ασφαλόστρωση, δεν υπερβαίνει το ποσό των 10.000 ευρώ και δεν αναιρεί την κερδοφορία της προσφοράς και ii) δεν την ενδιαφέρει το ιδιοκτησιακό καθεστώς των μηχανημάτων και των οχημάτων που θα χρησιμοποιηθούν για τις ανάγκες του δημοπρατούμενου έργου. Στην προκείμενη περίπτωση, ο προσωρινός μειοδότης δήλωσε μεν ότι θα μισθώσει το σύνολο των μηχανημάτων και οχημάτων που θα χρησιμοποιηθούν για την εκτέλεση του προς ανάθεση έργου [προς απόδειξη δε τούτου, επικαλέστηκε προσφορές τρίτων οικονομικών φορέων, στις οποίες αναφέρεται το είδος του οχήματος/μηχανήματος που θα χρησιμοποιηθεί (όπως για παράδειγμα, φίνισερ, γκρέιντερ, φορτηγό κλπ), αλλά και το προσφερόμενο μίσθωμα ανά μονάδα εργασίας (όπως για παράδειγμα, ανά τμ, ανά κμ, ανά δρομολόγιο κλπ)], ωστόσο, δεν αναφέρθηκε ο τύπος του κάθε μηχανήματος/ οχήματος και δεν προσκομίστηκαν οι άδειες χρήσεως ή κυκλοφορίας τους, ώστε να μπορεί

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

να διαπιστωθεί η δυναμικότητα, η κατάσταση και η εν γένει απόδοσή τους, αλλά και το εάν όντως ο φερόμενος ως εκμισθωτής τυγχάνει και ιδιοκτήτης τους. Επομένως, οι σχετικοί ισχυρισμοί της προσφεύγουσας, θα πρέπει να γίνουν δεκτοί, αφού η επίκληση προσφορών «τρίτων» οικονομικών φορέων δεν απαλλάσσει τον υποψήφιο από το βάρος πλήρους και τεκμηριωμένης απόδειξης της φερεγγυότητας της προσφοράς του, άλλους λόγους, οι προσφορές των «τρίτων» δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές άνευ πλήρους αιτιολόγησης. Αντιθέτως, ο υποψήφιος θα πρέπει να αναλύσει τα κρίσιμα κέντρα κόστους, αφού ουδόλως απαλλάσσεται από το σχετικό βάρος απόδειξης, λόγω της τυχόν υποβολής προσφορών «τρίτων», οι οποίες θα πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να συμπεριλαμβάνουν τα απαιτούμενα για την κοστολόγηση του ελεγχόμενου κέντρου κόστους στοιχεία. Άλλωστε, η υπό εξέταση προσφορά κρίθηκε ασυνήθιστα χαμηλή στο σύνολό της και όχι ως προς ορισμένα σημεία αυτής και ως εκ τούτου, ο προσωρινός μειοδότης όφειλε να αιτιολογήσει όλες ανεξαιρέτως τις δαπάνες που επιβάλλονται από τα τεύχη δημοπράτησης, προκειμένου να επιτρέψει στην αναθέτουσα αρχή να αποφανθεί αιτιολογημένα επί της οικονομικής φερεγγυότητάς της εν συνόλω (βλ. ΕΑΔΗΣΥ 469/2022, ΑΕΠΠ 188/2022).

Εν κατακλείδι, οι επεξηγήσεις του προσωρινού μειοδότη επί της οικονομικής προσφοράς του κρίνονται ως ανεπαρκείς, λόγω της παράλειψης υπολογισμού των προαναφερόμενων ανελαστικών δαπανών, γεγονός που αποστέρησε από την οικεία αναθέτουσα αρχή τη δυνατότητα να αποφανθεί αιτιολογημένα επί της φερεγγυότητάς της. Λαμβανομένου δε υπόψη ότι ο συγκεκριμένος προσφέρων δεν υπέβαλε -κατά τα ανωτέρω- πλήρη ανάλυση της συνθέσεως της προσφοράς του, με παράθεση συγκεκριμένων στοιχείων κόστους για το σύνολο των εξόδων, ώστε να αποδείξει ότι το δηλωθέν κόστος ανταποκρίνεται στο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της σύμβασης και στους αναγκαίους πόρους (π.χ προσωπικό), ότι καλύπτονται πλήρως οι απαιτήσεις της διακήρυξης και ότι διασφαλίζεται ένα εύλογο όφελος για αυτόν, ο 5^{ος} λόγος της υπό κρίση προσφυγής θα πρέπει να γίνει δεκτός.

• 6^{ος} λόγος προσφυγής: πλημμελής αιτιολογία της προσβαλλόμενης απόφασης. Στην προσβαλλόμενη πράξη της οικονομικής επιτροπής του ... διαλαμβάνονται τα ακόλουθα: «Από τον έλεγχο της αιτιολόγησης από την

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

Επιτροπή Διαγωνισμού σε νέα συνεδρίαση προέκυψε ότι είναι τεκμηριωμένη και πλήρης καθώς: α) Γίνεται πλήρης και επαρκής αιτιολόγηση του άμεσου κόστους ανά άρθρο του προϋπολογισμού, κόστος μισθοδοσίας, πάγια της εταιρίας και κόστος χρήσης μηχανημάτων έργου, προμηθευτές και προσφορές για τα προς χρήση υλικά ανά άρθρο. β) Γίνεται πλήρης και επαρκής αιτιολόγηση του έμμεσου κόστους με πλήρη ανάλυση των σταθερών εξόδων και των χρονικά συναρτημένων εξόδων. Συνεπώς, η προσφορά του οικονομικού φορέα ... γίνεται δεκτή». Από το περιεχόμενο της ως άνω πράξης προκύπτει ότι περιλαμβάνονται σε αυτήν όλως γενικές και αόριστες αναφορές, που εάν επαρκούσαν για την αποδοχή οικονομικών προσφορών που - κατά νόμιμο τεκμήριο - τυγχάνουν ασυνήθιστα χαμηλές, θα τίθετο εκποδών ο σκοπός του νομοθέτη για έλεγχο της φερεγγυότητας των προσφορών που υπερβαίνουν το θεσπισθέν κατώφλι της απόκλισης 10% από τον μέσο όρο. Μάλιστα, υπό αυτήν την εκδοχή, θα αρκούσε η παροχή οιασδήποτε (ακόμη και ελλιπούς) επεξήγησης, προκειμένου η αναθέτουσα να κρίνει ότι η επεξήγηση αυτή είναι επαρκής, για να αποφευχθεί ο ουσιαστικός έλεγχος της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς. Πέραν τούτων, οι προπαρατεθείσες, γενικές και αόριστες αναφορές τυγχάνουν και προδήλως αβάσιμες, διότι μολονότι στην προσβαλλόμενη πράξη αναφέρεται ότι υπολογίζεται το κόστος μισθοδοσίας, εντούτοις, στην επίμαχη αιτιολόγηση ουδέν αναφέρεται όσον αφορά στις αποδοχές των χειριστών και των οδηγών, ενώ όσον αφορά στους εργάτες, υπολογίζονται λιγότερα ημερομίσθια από αυτά που, σύμφωνα με τον ίδιο τον μειοδότη, απαιτούνται κατ' ελάχιστον.

Περαιτέρω, μολονότι στην προσβαλλόμενη απόφαση της οικονομικής επιτροπής αναφέρεται ότι από την αιτιολόγηση προκύπτουν τα πάγια του μειοδότη, ο εν λόγω οικονομικός φορέας όχι μόνο δεν επικαλέστηκε ότι διαθέτει πάγια στοιχεία (ούτε προσκόμισε μητρώο παγίων της επιχείρησής του), αλλά δήλωσε ότι θα μισθώσει το σύνολο του εξοπλισμού που απαιτείται για την εκτέλεση του υπόψη έργου. Επίσης, μολονότι στην με αριθμό 98/2023 προσβαλλόμενη πράξη αναφέρεται ότι προσκομίσθηκαν προσφορές για τα προς χρήση υλικά, τούτο τυγχάνει ανακριβές όσον αφορά στις εργασίες πλακοστρώσεως (βλ. αναλυτικά ανωτέρω, 5^{ος} λόγος προσφυγής). Τέλος, μολονότι στην προσβαλλόμενη πράξη αναφέρεται ότι αιτιολογείται το έμμεσο κόστος, εντούτοις, δεν παρέχεται καμία επεξήγηση για εννέα (9) κατηγορίες

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

γενικών εξόδων που προβλέπονται στο τιμολόγιο μελέτης (βλ. ανωτέρω, 3^{ος} λόγος προσφυγής), ενώ, ως εξάλλου προαναφέρθηκε, και τα γενικά έξοδα που μνημονεύονται στην επίμαχη έκθεση αιτιολόγησης υπολογίστηκαν με εσφαλμένο τρόπο.

Επισημαίνεται ότι η απόφαση της αναθέτουσας αρχής περί αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών και περί ανάδειξης προσωρινού αναδόχου, δια της οποίας ενσωματώνεται και σκέλος περί αποδοχής ή απόρριψης ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, κατόπιν των υποχρεωτικών εξηγήσεων του προσφέροντος, θα πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη, σε σχέση τόσο με όσα ο προσφέρων επικαλέστηκε και προσκόμισε με τις επεξηγήσεις του, όσο και με όσα έπρεπε να αποδειχθούν και δεν αποδείχθηκαν. Με βάση τα όσα ήδη αναφέρθηκαν κατά την εξέταση του 3^{ου}, 4^{ου} και 5^{ου} λόγου προσφυγής και δοθέντος ότι η απόφαση της αναθέτουσας αρχής που, είτε απορρίπτει την αιτιολόγηση της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, είτε την αποδέχεται, θα πρέπει να είναι ειδικώς, πλήρως και επαρκώς αιτιολογημένη (βλ. σχετικώς ΔΕΕ, υπόθεση C-669/20 Veridos GmbH κατά Ministar na vatreshnite raboti na Republika Bulgaria κλπ, προτάσεις Γενικού Εισαγγελέα, σκ. 52 και 53, όπου και περαιτέρω παραπομπές), η προσβαλλόμενη πράξη θα πρέπει να ακυρωθεί, διότι τυγχάνει πλημμελώς αιτιολογημένη. Επομένως, λαμβανομένου υπόψη ότι η προσβαλλόμενη πράξη αποδέχεται αιτιολόγηση οικονομικής προσφοράς που παρουσιάζει ελλείψεις και σφάλματα σε σχέση με τις δαπάνες τις οποίες όφειλε να δικαιολογήσει ο συγκεκριμένος υποψήφιος, ο 6^{ος} λόγος της υπό κρίση προσφυγής θα πρέπει να γίνει δεκτός.

8. Επειδή, κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή θα πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή.

9. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, θα πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα (άρθρο 363 παρ. 5 του ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ. 5 του π.δ 39/2017).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την προδικαστική προσφυγή.

Αριθμός απόφασης : 1189/2023

Ακυρώνει την υπ' αριθμ. 98/2023 απόφαση της τακτικής συνεδρίασης της οικονομικής επιτροπής της αναθέτουσας αρχής, που εκδόθηκε στο πλαίσιο του δημόσιου ανοικτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού με τίτλο: «...», κατά τα αναφερόμενα ειδικότερα στο σκεπτικό της παρούσας απόφασης.

Διατάσσει την επιστροφή στην προσφεύγουσα του προσκομισθέντος παραβόλου, ποσού έξι χιλιάδων εννιακοσίων εβδομήντα έξι (6.976,00) €.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 26 Ιουλίου 2023 και εκδόθηκε στις 16 Αυγούστου 2023 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΟΛΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ

κ.α.α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ